

Valsts prezidenta iekšpolitiskā darbība

Publicēts: 16.03.2021.

Valsts prezidenta 2010.gada galvenais uzdevums bija iekšpolitiskās stabilitātes veicināšana, lai nodrošinātu valsts ekonomikas un finanšu atveseļošanas programmas izpildi, īpaši ņemot vērā to, ka valdība no 2010.gada marta strādāja ar Saeimas mazākuma atbalstu un 2010.gads bija Saeimas vēlēšanu gads. Valsts prezidents savu iespēju robežās sniedza atbalstu valdības darbam un jaunajam Ministru kabinetam vēlēja pievērsties trim galvenajām tēmām – bezdarbam, demogrāfijai un enerģētikas politikai. Valdis Zatlers arī sekoja, lai priekšvēlēšanu gaisotnē parlamentā netiktu pieņemti populistiski, neizsvērti vai šauru interešu lobēti lēmumi. 2010.gadā Valsts prezidents sešas reizes izmantoja savas Satversmē noteiktās tiesības atgriezt likumus otrreizējai caurlūkošanai.

Lai nodrošinātu pēctecības principa ievērošanu valdības darbā, kā arī valsts ekonomiskās stabilizācijas procesa turpināšanu, Valsts prezidents jau priekšvēlēšanu laikā, kā arī jaunās valdības veidošanas procesā pēc 10.Saeimas vēlēšanām nāca klajā ar trīs Ministru prezidenta amata kandidātu izvirzītiem kritērijiem, proti, spēju turpināt uzsākto ekonomikas stabilizācijas programmas īstenošanu, kā arī apņemšanos nodrošināt valsts ārpolitikas un drošības politikas pēctecību.

Valdis Zatlers izmantoja visas savas iespējas, lai aicinātu Latvijas pilsoņus atbildīgi un aktīvi piedalīties valsts nākotnes noteikšanā, piedaloties 10.Saeimas vēlēšanās, tajā skaitā uzrunājot valsts iedzīvotājus vēlēšanu priekšvakarā sabiedriskajā televīzijā un radio.

Valsts prezidents aicināja politiķus veidot kvalitatīvu priekšvēlēšanu kampaņu, sniedzot vēlētājiem skaidras un saprotamas atbildes uz viņiem svarīgiem jautājumiem. Pirms 10.Saeimas vēlēšanām viņš arī aicināja politiskos spēkus, kas startēja vēlēšanās, izteikties par sabiedrībai būtiskākajiem jautājumiem gan priekšvēlēšanu programmās, gan publiskajās diskusijās, lai dotu vēlētājiem iespēju vēlēšanu dienā izteikt atbalstu konkrētām pozīcijām un pilnvarotu nākamās tautas priekšstāvjus tās īstenot.

2010.gadā viena no Valsts prezidenta prioritātēm bija patriotisma veicināšana. Gatavojoties Latvijas neatkarības atgūšanas 20.gadadienas svētkiem, Valsts prezidents vadīja svētku organizēšanas Goda komiteju. Savukārt maijā, svinot Latvijas atjaunošanas 20.gadadienu, Valdis Zatlers aicināja Latvijas skolas veltīt vēstures stundu 1990.gada 4.maija notikumiem, lai jaunieši, kas paši to nav piedzīvojuši, no lieciniekiem uzzinātu par šīs dienas vēsturisko nozīmi. Valsts prezidents arī pats pirms 4.maijā vadīja mācību stundas, daloties savās atmiņās. Tāpat pērn viņš arī aicināja mācību programmā iekļaut Latvijas vēstures apmācību kā atsevišķu mācību priekšmetu.

Vairākkārtīgi, gan svinot valsts neatkarības atjaunošanas 20.gadadienu, gan uzrunājot aizejošo 9.Saeimu, gan sniedzot savu vērtējumu par 2011.gada galvenajiem izaicinājumiem plašsaziņas līdzekļos, Valsts prezidents minēja prioritāros virzienus, lai Latvija turpmāk attīstītos kā labi pārvaldīta un ekonomiski veiksmīga valsts. Tie saistīti, pirmkārt, ar demogrāfiskās situācijas adekvātu novērtējumu, otrkārt, efektīvu un radošu saimniekošanu un ekonomiskas attīstību, treškārt, saprātīgu valsts pārvaldīšanu un, ceturtkārt, savstarpējās sadarbības attīstīšanu.

Attiecībā par demogrāfiskiem jautājumiem Valsts prezidents uzsvēra nepieciešamību radīt priekšnoteikumus, lai Latvijas valstij būtu nākotne – Latvijas tautas nākamā paaudze. Proti, ir vajadzīgas fundamentālas izmaiņas valsts sociālajā politikā, kā arī pārdomāta lauku attīstības stratēģija, lai novērstu cilvēku aizbraukšanu no valsts un radītu apstākļus, lai jau aizbraukušie vēlētos atgriezties un pielietot savu iegūto pieredzi un zināšanas Latvijas labā. Tādēļ Valsts prezidents ir aicinājis steidzami izstrādāt valsts demogrāfisko politiku.

Ekonomikas jomā Valsts prezidents ir uzsvēris, ka mums beidzot jāiemācās efektīvi un ar jaunradi saimniekot savā zemē, vienlaikus norādot, ka pretēji nereti paustajai pašnoniecinošai nostājai, Latvijā patiesībā salīdzinoši ir ļoti laba situācija turpmākai attīstībai un izaugsmei. Latvijā enerģētika ir viena no zaļākajām Eiropā un ir iespējams radīt arī daudz "zaļās ekonomikas" darba vietu.

Valsts prezidents vairakkārt akcentējis, ka jau tuvākajos gados, atjaunojoties ekonomikai, ļoti būtiski būs izvairīties no iepriekš pielautajām kļūdām – pārāk straujas ekonomikas izaugsmes, kreditēšanas buma, inflācijas pieauguma un ievērojama tekošā konta deficīta veidošanās. Latvijas ekonomikas nākotnei jābūt ilgtspējīgai un jābalstās nevis uz aizņemtas naudas un importa patēriņu, bet uz spēju pašai nodrošināt nozīmīgu eksporta apjomu.

Treškārt, Valsts prezidents aicināja beidzot iemācīties saprātīgi pārvaldīt savu valsti. Līdzīgi daudzām citām valstīm Latvija, palielinot valsts parādu, ir uzņēmusies saistības būtiski kāpināt darba ražīgumu un efektivitāti sabiedriskajā sektorā, valsts pārvaldē. Tādēļ viņš 2010.gada laikā uzsvēra, ka turpinot strukturālās reformas, ir nepieciešams panākt izmaiņas un lielāku efektivitāti veselības aprūpes un augstākās izglītības sektorā, kā arī vidējās profesionālās izglītības kvalitāti un atbilstību darba tirgus pieprasījumam.

Valdis Zatlers daudzkārt ir akcentējis, ka vienlaikus arī Latvijas iedzīvotājiem daudz aktīvāk jāpiedalās savas valsts pārvaldē. Tās ir ne tikai tautas iespējas un tiesības, bet arī pienākums, kas jāuzņemas pilsoniski izglītotam individuālam, saņemot valsts atbalstu un mudinājumu pilsoniskai rīcībai.

Valsts prezidents vairākās publiskās uzstāšanās reizēs, kā arī tiekoties ar amatpersonām, uzsvēra nepieciešamību īstenot kvalitatīvas izmaiņas pastāvošās valsts iekārtas ietvaros, pilnveidojot valsts pamatlikumu ar mūsdienu laika garam atbilstošiem grozījumiem, lai nodrošinātu saprātīgu valsts pārvaldību.

Tāpat viņš norādīja uz nepieciešamām izmaiņām Satversmē gan saistībā ar pāreju uz mazākiem un vairākiem vēlēšanu apgabaliem, nekā tie ir šobrīd, vēlētāju reģistra ieviešanu visām vēlēšanām, kas notiek Latvijā, gan arī saistībā ar Valsts prezidenta tiesību paplašināšanu attiecībā uz politiski neatkarīgo valsts amatpersonu izvirzīšanu un apstiprināšanu, lai nodrošinātu kompetentu un politiski neitrālu profesionāļu nonākšanu atbildīgos valsts amatos un izvairītos no šī procesa nevajadzīgas politizēšanas.

Valsts prezidents izteica arī atbalstu tautas vēlētam Valsts prezidentam Latvijā, kas viņa ieskatā līdzsvarotu un uzlabotu valsts varas atzaru savstarpējo sadarbību un atbildību, kā arī sekmētu valsts pilsoņu iesaistīšanos un arī atbildību par svarīgiem valsts politiskās dzīves procesiem. Viņš lūdza savā paspārnē strādājošo Konstitucionālo lietu komisiju izstrādāt viedokli, kā uzlabot varas atzaru līdzsvaru un sadarbību un kā panākt efektīvāku lēmumu pieņemšanas mehānismu.

Turklāt, uzrunājot Saeimas deputātus, Valdis Zatlers vērsa uzmanību uz vairākām problēmām, kam nepieciešams rast risinājumu, norādot, ka trūkst efektīva mehānisma parlamentāru krīžu risināšanai; sabiedrībai netiek pietiekami izskaidroti likumdevēja lēmumi, piemēram, attiecībā uz augstu valsts amatpersonu apstiprināšanu; aicināja deputātus, kuri ir iesaistījušies priekšvēlēšanu sacensībā, sniegt vēlētājiem kompetentu, saturisku un pamatotu piedāvājumu un sacensties par labāko ilgtermiņa tautsaimniecības attīstības vīziju, vienlaikus izvairoties no populistiskiem lēmumiem.

Ceturtkārt, Valsts prezidents aicināja mācīties atkal saskatīt un izmantot cilvēku savstarpējās sadarbības sniegtās iespējas, lai nākamie gadi kļūtu par laiku, ko raksturo lielāka savstarpējā sadarbība un atbalsts, nevis atgrūšanās un norobežošanās.

2010.gadā Valdis Zatlers vairākkārt ir pievērsies jautājumam par valsts valodas pozīciju stiprināšanu, vienlaicīgi norādot, ka arī tie Latvijas iedzīvotāji, kuru dzimtā valoda nav latviešu, ir piederīgi un vajadzīgi Latvijas valstij, un ir nepieciešama lielāka savstarpēja sadarbība un atbalsts Latvijas iedzīvotāju vidū. Valsts prezidents savā uzrunā Saeimai 2010.gada 17.jūnijā uzsvēra, ka citu tautību Latvijas iedzīvotājiem ir jāapzinās sava piederība Latvijas valstij un valsts valodai.

<https://www.president.lv/lv/valsts-prezidenta-iekspolitiska-darbiba>